

Stanovisko Európskeho výboru regiónov — Návrh smernice o jednorazových plastoch

(2018/C 461/17)

Hlavná spravodajkyňa: Sirpa HERTELL (FI/ELS), poslankyňa zastupiteľstva mesta Espoo**Referenčný dokument:** Návrh smernice Európskeho parlamentu a Rady o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie

COM(2018) 340 final – 2018/0172 (COD)

I. NÁVRHY ZMIEN

Pozmeňovací návrh 1

Citácia

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1,	so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 192 ods. 1 a článok 114 v súvislosti s obalmi, ako ich definuje článok 3 ods. 1 smernice 94/62/ES,

Zdôvodnenie

Tento pozmeňovací návrh sa týka prvej vety preambuly. Cieľom je objasniť právny stav jednorazových plastových výrobkov, ktoré sú považované za obaly v tejto navrhovanej smernici v súvislosti s prijatou smernicou o obaloch a odpadoch z obalov.

Pozmeňovací návrh 2

Odôvodnenie 11

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
(11) v prípade určitých jednorazových plastových výrobkov ešte nie sú k dispozícii vhodné a udržateľnejšie alternatívy a očakáva sa zvýšenie spotreby väčšiny takýchto jednorazových plastových výrobkov. Na zmenu tohto trendu a na podporu úsilia smerom k udržateľnejším riešeniam by sa od členských štátov malo vyžadovať, aby prijali nevyhnutné opatrenia na dosiahnutie významného zníženia spotreby týchto výrobkov bez toho, aby sa tým ohrozila hygiena potravín alebo bezpečnosť potravín, dobré hygienické postupy, správna výrobná prax, informácie pre spotrebiteľov alebo požiadavky na výsledovateľnosť stanovené v právnych predpisoch Únie týkajúcich sa potravín.	(11) v prípade určitých jednorazových plastových výrobkov ešte nie sú k dispozícii vhodné a udržateľnejšie alternatívy a očakáva sa zvýšenie spotreby väčšiny takýchto jednorazových plastových výrobkov. Na zmenu tohto trendu a na podporu úsilia smerom k udržateľnejším riešeniam by sa od členských štátov malo vyžadovať, aby prijali nevyhnutné opatrenia, bez toho, aby bol dotknutý článok 18 smernice 94/62/ES, na dosiahnutie významného zníženia spotreby týchto výrobkov bez toho, aby sa tým ohrozila hygiena potravín alebo bezpečnosť potravín, dobré hygienické postupy, správna výrobná prax, informácie pre spotrebiteľov alebo požiadavky na výsledovateľnosť stanovené v právnych predpisoch Únie týkajúcich sa potravín. Pred prijatím takýchto opatrení by sa od členských štátov malo vyžadovať, aby vykonali posúdenie sociálnych, hospodárskych a environmentálnych vplyvov s cieľom zabezpečiť primeraný a nediskriminačný charakter opatrení.

Zdôvodnenie

Cieľom pozmeňovacieho návrhu je zabezpečiť, aby opatrenia vykonávané na vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni boli primerané, nediskriminačné a v súlade s existujúcimi právnymi predpismi EÚ vrátane smernice 2008/98/ES a smernice 94/62/ES.

Pozmeňovací návrh 3**Článok 1**

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Cieľom tejto smernice je predchádzať vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie, najmä na vodné prostredie a na ľudské zdravie, a zmiernovať tento vplyv, ako aj podporiť prechod na obehové hospodárstvo s inovačnými obchodnými modelmi, výrobkami a materiálmi, čo súčasne prispeje k efektívnemu fungovaniu vnútorného trhu.	Cieľom tejto smernice je predchádzať vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie vo všeobecnosti , najmä preprave plastového odpadu do akéhokoľvek vodného prostredia vrátane sladkovodných zdrojov a plytkých morí, ako aj na ľudské zdravie alebo morský život a zmiernovať tento vplyv, a podporiť prechod na obehové hospodárstvo s inovačnými obchodnými modelmi, výrobkami a materiálmi, čo súčasne prispeje k efektívnemu fungovaniu vnútorného trhu.

Zdôvodnenie

Nedávno sa objavili správy o plastovom odpade nielen v morskom prostredí, ale aj v sladkovodných zdrojoch vrátane riek a jazier. Tieto zistenia sa týkajú všetkých prostredí, od horských ľadovcov až po pramene alebo rieky. To jasne naznačuje, že plastový odpad sa v prírode šíri mnohými rôznymi mechanizmami, pričom mnohým z nich úplne nerozumieme.

Mestský odtok, dažďová voda a topiaci sa sneh nie sú primerane zahrnuté. Práve mestský odtok je čoraz väčším problémom, keďže otepľovanie klímy spôsobuje extrémne zrážky. Vysypávanie snehu do morí a jazier je v severských oblastiach je tiež jednou z príčin prenikania plastov do vodných systémov.

V Európe sa nachádza niekoľko citlivých vodných ekosystémov, ako sú rieky a jazerá, a najmä dva veľmi citlivé morské ekosystémy, konkrétne Baltské a Stredozemné more.

Pozmeňovací návrh 4**Článok 2**

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Táto smernica sa vzťahuje na jednorazové plastové výrobky uvedené v prílohe a na rybársky výstroj obsahujúci plasty.	Táto smernica sa vzťahuje na jednorazové plastové výrobky, a to najmä výrobky uvedené v prílohe alebo vo všeobecnosti na všetky ostatné jednorazové nerozložiteľné plastové predmety, ktoré z akéhokoľvek dôvodu zostanú v životnom prostredí , a na rybársky výstroj obsahujúci plasty.

Zdôvodnenie

Je mimoriadne dôležité si uvedomiť, že popri nerozložiteľných fosílnych polyméroch existujú biologicky rozložiteľné plasty na fosílny báze a nerozložiteľné plasty na biologickej báze. Odpad sa vytvára z nerozložiteľných materiálov, ktoré z akéhokoľvek dôvodu zostanú v životnom prostredí. Hlavné riešenie by malo spočívať v tom, že sa zozbiera všetok materiál na jedno použitie a zrecykluje sa buď mechanicky, chemicky, alebo použitím biotechnologických prostriedkov. Výrobky je potrebné navrhovať tak, aby bolo toto riešenie možné. Ak zostanú jednorazové plastové výrobky mimo systému zberu, vždy majú potenciál stať sa odpadom vo vodných ekosystémoch.

Rybársky výstroj sa používa vo vodnom prostredí a môže sa náhodne stratiť, aj keď sa používa správne.

V tomto návrhu sa rieši len časť problematiky plastového odpadu v moriach. Rybolov sa obnovuje, ale je potrebné dôkladne kontrolovať a regulovať činnosti lodnej dopravy a plavbu na jachtách v európskych moriach v záujme ochrany pred vyhadzovaním odpadu do morí a náležitého nakladania s odpadom na pobreží. z dôvodu turistického ruchu sa to týka najmä Stredozemného a Baltského mora, na ktoré by sa mala vzťahovať osobitná ochrana.

Pozmeňovací návrh 5

Článok 3 ods. 3 (nový odsek po odseku 2)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	3. jednorazové plasty, často označované aj ako plasty na jedno použitie, sú výrobky, ktoré sú navrhnuté len na jedno použitie s obmedzenou životnosťou, ktoré sa môžu rozpadnúť na mnoho jednotlivých samostatných prvkov a zahŕňajú prvky určené len na jedno použitie pred tým, ako sa vyhodia alebo zrecyklujú;

Zdôvodnenie

Veľa plastových materiálov, ktoré sa dlhodobo používajú, je jednorazových, napr. zdravotnícke pomôcky alebo tepelná izolácia budov, preto by bolo vhodné používať termín „plasty na jedno použitie“ a zároveň definovať predpokladanú životnosť výrobku; alebo výrobky, ktoré sa môžu rozpadnúť, napr. hračky, uzávery atď.

Pozmeňovací návrh 6

Článok 3 ods. 15 (nový odsek po odseku 14)

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
	15. plasty rozložiteľné vo vodnom prostredí, biologicky rozložiteľné modifikované prírodné polyméry a syntetické polyméry nie sú definované ako „plasty“.

Zdôvodnenie

Plastové materiály sa správajú v životnom prostredí veľmi rozdielne. Prírodné polyméry sú bez výnimky biologicky rozložiteľné, zatiaľ čo určité syntetické polyméry sú takisto biologicky rozložiteľné. Podľa normy ASTM D6002 sa za biologicky rozložiteľné plasty považujú tie plasty, ktoré sú schopné sa biologicky rozložiť v mieste kompostovania, a to tak, že materiál nie je vizuálne rozpoznateľný a rozloží sa na oxid uhličitý, vodu, anorganické zlúčeniny a biomasu v množstve zodpovedajúcom známym kompostovateľným materiálom.

Pozmeňovací návrh 7

Článok 4 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na dosiahnutie výrazného zníženia spotreby jednorazových plastových výrobkov uvedených v časti a prílohy na ich území do ... [šesť rokov po konečnom termíne na transponovanie tejto smernice]. Tieto opatrenia môžu zahŕňať vnútroštátne ciele v oblasti zníženia spotreby, opatrenia, ktorými sa zabezpečí prístupnosť opätovne použiteľných alternatív k týmto výrobkom na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi, hospodárske nástroje, napríklad zabezpečenie toho, že jednorazové plastové výrobky sa bezodplatne neposkytnú na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi. Tieto opatrenia sa môžu líšiť v závislosti od environmentálneho vplyvu výrobkov uvedených v prvom pododseku.	1. Bez toho, aby bol dotknutý článok 18 smernice 94/62/ES, členské štáty prijímú opatrenia potrebné na dosiahnutie výrazného zníženia spotreby jednorazových plastových výrobkov uvedených v časti a prílohy na ich území do ... [šesť rokov po konečnom termíne na transponovanie tejto smernice]. Tieto primerané a nediskriminačné opatrenia môžu zahŕňať vnútroštátne ciele v oblasti zníženia spotreby, opatrenia, ktorými sa zabezpečí prístupnosť opätovne použiteľných alternatív k týmto výrobkom na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi, hospodárske nástroje, napríklad zabezpečenie toho, že jednorazové plastové výrobky sa bezodplatne neposkytnú na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi. Tieto opatrenia sa môžu líšiť v závislosti od environmentálneho vplyvu výrobkov uvedených v prvom pododseku. Členské štáty alebo ich miestne a regionálne orgány by mali byť takisto schopné obmedziť na svojom území z konkrétnych dôvodov a v presne stanovených obmedzených oblastiach používanie jednorazových plastových výrobkov, ktoré sa neuvádzajú v zozname v časti a prílohy, s cieľom chrániť najcitlivejšie ekosystémy, osobitné biotypy, ako sú prírodné rezervácie, súostrovia, delty riek alebo prirodzené arktické prostredie.

Zdôvodnenie

Siedmy environmentálny akčný program do roku 2020 zahŕňa prioritný cieľ č. 1: „chrániť, zachovávať a zveľaďovať prírodný kapitál Únie“. Je to dôležité v najcitlivejších ekosystémoch vrátane ekosystémov s osobitnými biotypmi a súvisiacich ekosystémov, mokradí a plytkých vôd, horských oblastí a severského prirodzeného životného prostredia, najmä arktického prostredia.

Odkaz na článok 18 smernice 94/62/ES o obaloch a odpadoch z obalov by mal zabezpečiť súlad medzi už prijatou smernicou a týmto návrhom. Opatrenia prijaté členskými štátmi by mali byť primerané a nediskriminačné.

Pozmeňovací návrh 8

Článok 4 ods. 1

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na dosiahnutie výrazného zníženia spotreby jednorazových plastových výrobkov uvedených v časti a prílohy na ich území do ... [šesť rokov po konečnom termíne na transponovanie tejto smernice]. Tieto opatrenia môžu zahŕňať vnútroštátne ciele v oblasti zníženia spotreby, opatrenia, ktorými sa zabezpečí prístupnosť opätovne použiteľných alternatív k týmto výrobkom na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi, hospodárske nástroje, napríklad zabezpečenie toho, že jednorazové plastové výrobky sa bezodplatne neposkytnú na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi. Tieto opatrenia sa môžu líšiť v závislosti od environmentálneho vplyvu výrobkov uvedených v prvom pododseku.	1. Členské štáty prijímú opatrenia potrebné na dosiahnutie výrazného zníženia spotreby jednorazových plastových výrobkov uvedených v časti a prílohy na ich území do ... [šesť rokov po konečnom termíne na transponovanie tejto smernice]. Tieto opatrenia môžu zahŕňať vnútroštátne ciele v oblasti zníženia spotreby, opatrenia, ktorými sa zabezpečí prístupnosť opätovne použiteľných alternatív k týmto výrobkom na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi, hospodárske nástroje, napríklad zabezpečenie toho, že jednorazové plastové výrobky sa bezodplatne neposkytnú na mieste predaja konečnému spotrebiteľovi. Tieto opatrenia sa môžu líšiť v závislosti od environmentálneho vplyvu výrobkov uvedených v prvom pododseku. Členské štáty by mali aktívne stimulovať inovácie a investície do obehových riešení s cieľom podporiť potenciál rastu cestovného ruchu a modrého hospodárstva.

Zdôvodnenie

Riešenie problémov s odpadom z jednorazových plastových výrobkov a recyklovanie plastov vo všeobecnosti sú súčasťou stratégie pre plasty s cieľom stimulovať inovácie a investície do obehových riešení, ako sú financovanie výskumu EÚ v rámci programu Horizont 2020 a európske štrukturálne a investičné fondy. Výskum a vývoj však nie sú dostatočné. Vzniká aj priama potreba financovania pilotných a demonštračných projektov.

V stratégii voči najodľahlejším regiónom z roku 2017 sa uznáva ich potenciál rastu v oblasti cestovného ruchu a modrého hospodárstva, ako aj obehového hospodárstva. To platí pre všetky európske prímorské regióny a malo by to zahŕňať aj najväčšie jazerné oblasti.

Pozmeňovací návrh 9

Článok 9

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, aby do roku 2025 uskutočnili separovaný zber množstva jednorazových plastových výrobkov uvedených v časti F prílohy, ktoré zodpovedá 90 % takýchto jednorazových plastových výrobkov uvedených na trh v danom roku podľa hmotnosti. Na dosiahnutie tohto cieľa môžu členské štáty okrem iného: a) zriadiť systém vratných záloh alebo	Členské štáty prijímú potrebné opatrenia, aby do roku 2025 uskutočnili separovaný zber množstva jednorazových plastových výrobkov uvedených v časti F prílohy, ktoré zodpovedá 90 % takýchto jednorazových plastových výrobkov uvedených na trh v danom roku podľa hmotnosti. Na dosiahnutie tohto cieľa môžu členské štáty okrem iného: a) zriadiť systém vratných záloh a zároveň preskúmať možnosť koordinácie alebo harmonizácie takýchto systémov na úrovni EÚ alebo

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
b) zriadiť ciele v oblasti separovaného zberu pre príslušné systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu.	b) zriadiť ciele v oblasti separovaného zberu pre príslušné systémy rozšírenej zodpovednosti výrobcu vrátane podnetov na prekročenie týchto cieľov, ak je to relevantné; c) v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva zhodnocovať časť plastového odpadu chemicky vo forme polymérov, monomérov alebo iných chemických produktov alebo energie prostredníctvom kontrolovaného procesu spaľovania. Kontrolované spaľovanie treba uprednostniť vtedy, keď určitý plast nie je možné zhodnocovať iným spôsobom a s primeranými nákladmi, alebo ak jeho recyklácia spôsobí väčšie emisie oxidu uhličitého než jeho spálenie.

Zdôvodnenie

Nové systémy zálohovania môžu byť dôležitým krokom pri riešení tohto problému, ale vždy, keď je to možné, by mali byť koordinované na úrovni EÚ.

Systém pevne stanovených cieľov pre separovaný zber by mal vždy zahŕňať aj osobitné výhody pre regióny alebo miestne orgány, ktoré chcú ísť nad rámec cieľov, aby sa zabránilo tomu, že stanovenie cieľov odradí najvyššie subjekty.

V niektorých prípadoch je však potrebné zhodnocovať časť plastového odpadu chemicky vo forme polymérov, monomérov alebo iných chemických produktov alebo energie prostredníctvom kontrolovaného procesu spaľovania.

Pozmeňovací návrh 10

Článok 10

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Členské štáty prijímú opatrenia na informovanie spotrebiteľov o jednorazových plastových výrobkoch uvedených v časti G prílohy a rybárskom výstroji obsahujúcom plasty o týchto skutočnostiach:	Členské štáty v spolupráci s miestnymi a regionálnymi orgánmi prijímú opatrenia na informovanie spotrebiteľov o jednorazových plastových výrobkoch uvedených v časti G prílohy a rybárskom výstroji obsahujúcom plasty o týchto skutočnostiach:
a) dostupné systémy opätovného použitia a možnosti nakladania s odpadom pre tieto výrobky a rybársky výstroj obsahujúci plasty, ako aj osvedčené postupy správneho nakladania s odpadom vykonaného v súlade s článkom 13 smernice 2008/98/ES;	a) dostupné systémy opätovného použitia a možnosti nakladania s odpadom pre tieto výrobky a rybársky výstroj obsahujúci plasty, ako aj osvedčené postupy správneho nakladania s odpadom vykonaného v súlade s článkom 13 smernice 2008/98/ES;
b) vplyv vyhadzovania odpadu a iných nevhodných spôsobov likvidácie týchto výrobkov a rybárskeho výstroja obsahujúceho plasty na životné prostredie, a najmä na morské prostredie.	b) vplyv vyhadzovania odpadu a iných nevhodných spôsobov likvidácie týchto výrobkov a rybárskeho výstroja obsahujúceho plasty na životné prostredie, a najmä na morské prostredie.

Zdôvodnenie

Dôležitú úlohu miestnych a regionálnych orgánov na zber a riadenie odpadu treba vziať do úvahy v rámci opatrení zameraných na zvyšovanie povedomia v spolupráci s členskými štátmi.

Pozmeňovací návrh 11

Článok 11

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
Každý členský štát zabezpečí, aby opatrenia prijaté na transponovanie a vykonávanie tejto smernice tvorili neoddeliteľnú súčasť jej programov opatrení zavedených v súlade s článkom 13 smernice 2008/56/ES pre tie členské štáty, ktoré majú morské vody, programov opatrení zavedených v súlade s článkom 11 smernice 2000/60/ES, programov nakladania s odpadom a programov predchádzania vzniku odpadu zavedených v súlade s článkami 28 a 29 smernice 2008/98/ES a plánov zberu a spracovania odpadu zavedených v právnych predpisoch Únie o nakladaní s odpadom z lodí, a aby s nimi boli v súlade.	Každý členský štát zabezpečí, aby opatrenia prijaté na transponovanie a vykonávanie tejto smernice tvorili neoddeliteľnú súčasť jej programov opatrení zavedených v súlade s článkom 13 smernice 2008/56/ES pre tie členské štáty, ktoré majú morské vody, programov opatrení zavedených v súlade s článkom 11 smernice 2000/60/ES, programov nakladania s odpadom a programov predchádzania vzniku odpadu zavedených v súlade s článkami 28 a 29 smernice 2008/98/ES a plánov zberu a spracovania odpadu zavedených v právnych predpisoch Únie o nakladaní s odpadom z lodí, a aby s nimi boli v súlade.
Opatrenia, ktoré členské štáty prijímú na transponovanie a vykonávanie článkov 4 až 9, musia byť v súlade s potravinovým právom Únie, aby sa zabezpečilo, že nebude ohrozená hygiena potravín a bezpečnosť potravín .	Opatrenia, ktoré členské štáty prijímú na transponovanie a vykonávanie článkov 4 až 9, musia byť v súlade s ochranou spotrebiteľa a s potravinovým právom Únie, aby sa zabezpečilo, že nebude ohrozená hygiena potravín a bezpečnosť spotrebiteľov .

Zdôvodnenie

Je nevyhnutné zabezpečiť, aby neboli ohrozené funkčnosť balenia, ani rozhodujúca úloha, ktorú balenie zohráva pri zabezpečovaní prísnych noriem hygieny potravín, bezpečnosti potravín, verejného zdravia a ochrany spotrebiteľa.

Pozmeňovací návrh 12

Článok 15 ods. 2

Text navrhnutý Európskou komisiou	Zmena navrhnutá VR
2. Komisia predloží Európskemu parlamentu, Rade a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o hlavných zisteniach hodnotenia vykonaného v súlade s odsekom 1.	2. Komisia predloží Európskemu parlamentu, Rade, Výboru regiónov a Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru správu o hlavných zisteniach hodnotenia vykonaného v súlade s odsekom 1.

Zdôvodnenie

Smernica má veľký význam pre miestne a regionálne orgány, a najmä pre ich úlohu pri zbere odpadu a nakladaní s ním. Výbor regiónov treba zapojiť do procesu hodnotenia a preskúmania.

II. POLITICKÉ ODPORÚČANIA

EURÓPSKY VÝBOR REGIÓNOV

Všeobecne

1. zdôrazňuje, že plasty sú pre svoje rozmanité použitia zásadne dôležité pre modernú spoločnosť a že ich bezpečnosť a efektívnosť sa zlepšuje. Zároveň sú však nevýhody plastového odpadu veľmi zrejmé a je potrebné podniknúť rásne kroky na riešenie tohto problému;

2. víta návrh Európskej komisie o znižovaní vplyvu určitých plastových výrobkov na životné prostredie, konštatuje však, že jeho rozsah pôsobnosti je pomerne úzky. Namiesto toho, aby sa iba uviedol zoznam obmedzeného počtu plastových predmetov nájdených na brehu, ktoré sa potom zakázu, je z dlhodobého hľadiska potrebný holistickejší prístup, ako sa stanovuje v stratégii EÚ pre plasty a v stratégii obehového hospodárstva EÚ s cieľom podporovať zásadné zmeny, ktoré sú potrebné na riešenie tohto problému, ktoré bude zahŕňať všetky prostredia, ako aj široký politický súlad s balíkom predpisov o obehovom hospodárstve;

3. v tejto súvislosti žiada Európsku komisiu, aby predložila komplexné posúdenie vplyvu, ktoré by jasne načrtlo sociálny, hospodársky a environmentálny dosah navrhovaných opatrení;

4. žiada, aby sa vymedzenie „plastov“ a „jednorazového plastového výrobku“ ešte objasnilo, najmä vymedzenie „jednorazového plastového výrobku“, keď ide o výrobok, ktorý je úplne alebo čiastočne z plastu. Odporúča sa tu vymedzenie od Medzinárodnej únie pre čistú a aplikovanú chémiu (IUPAC);

5. konštatuje, že v dôsledku európskych právnych predpisov sa stalo vyhadzovanie plastového odpadu na skládky protizákonným. Pokiaľ však urýchlene nevzniknú nové technológie a cesty pre recyklovanie plastov, hrozí, že v dôsledku zákazu sa zvýši preprava plastového odpadu do tretích krajín, kde sa pre menej vyvinuté systémy nakladania s odpadom a nedostatočnú recykláciu plastov môže narastať množstvo plastového odpadu v moriach;

6. zdôrazňuje, že stratégia EÚ pre plasty už zahŕňa osobitné opatrenia týkajúce sa mikroplastov, ktoré takisto súvisia s plastovým odpadom;

7. zdôrazňuje svoju výzvu znížiť množstvo plastového odpadu vo všetkých aspektoch s cieľom chrániť nielen morské prostredie, ale aj ekosystémy vo všeobecnosti. Je nevyhnutné zvýšiť zhodnocovanie a recykláciu plastov v súlade s hierarchiou odpadového hospodárstva;

Súlad s existujúcou politikou

8. zdôrazňuje, že pri niektorých použitíach sa plastmi obmedzujú ďalšie straty a zabráňuje sa im, napr. balenia potravín, ktorých účelom je znížiť kvalitatívne a kvantitatívne výživové straty;

9. konštatuje, že v politike EÚ v oblasti plastov sa biologicky rozložiteľné plasty navrhujú ako alternatíva k mechanickej a chemickej recyklácii, pričom vyriešia problémy týkajúce sa kontaminácie. Ako alternatíva by sa mala čoraz viac používať lepenka;

10. poukazuje na to, že v rámcovej smernici o morskej stratégii sa od členských štátov vyžaduje, aby do roku 2020 dosiahli dobrý environmentálny stav svojich morských vôd. Požiadavky sú zvlášť prísne pre citlivé ekosystémy, ako sú plytké a severské vodné systémy, a to z dôvodu citlivosti týchto prírodných prostredí a ich pomalej obnovy po nepriaznivom vplyve. Rozsah pôsobnosti smernice by sa mal rozšíriť, aby zahŕňal celý vodný ekosystém;

11. zdôrazňuje, že v súlade so smernicou o čistení komunálnych odpadových vôd moderné čističky odpadových vôd účinne zachytávajú makroplastové kontaminanty, a vyzýva, aby sa táto technológia uplatňovala systematicky v celej Európe. Zároveň mulč, ktorý sa vyrába z kalu z úpravy odpadových vôd, predstavuje riziko mikroplastového odpadu. Je potrebné vyvinúť viac spôsobov oddeľovania plastového odpadu od umelého mulču;

12. je presvedčený, že v návrhu je potrebné zohľadniť vody z mestského odtoku, odtok dažďovej vody a topiaci sa sneh. Vzhľadom na to, že otepľovanie klímy vedie k extrémnym zrážkam, vysypávanie snehu do morí a jazier by sa malo zakázať;

13. poukazuje na to, že v súčasnom návrhu sa rieši len časť problematiky plastového odpadu v moriach. Činnosť lodnej dopravy a plavbu na jachtách v európskych moriach je potrebné dôkladne kontrolovať a regulovať s cieľom zabrániť vyhadzovaniu odpadu do morí a zabezpečiť náležité nakladanie s odpadom na pobreží, najmä v Stredozemnom a Baltskom mori;

Subsidiarita (iná ako výlučná právomoc) a proporcionálnosť

14. konštatuje, že problém znečistenia plastmi a morského odpadu má cezhraničnú povahu, a preto ho nemožno riešiť samostatne na úrovni členských štátov, ktoré majú spoločné moria a vodné toky. z tohto dôvodu a tiež so zreteľom na potrebu vyhnúť sa rozdrobeniu jednotného trhu sa VR domnieva, že tento návrh predstavuje skutočnú pridanú hodnotu na úrovni EÚ a je v súlade so zásadami subsidiarity a proporcionality;

15. zdôrazňuje, že problém treba riešiť pri zdroji a mal by sa riešiť znížením množstva nerozložiteľného plastového odpadu, ktoré vstupuje do hospodárstva. v prípadoch, keď je predsa len potrebné následné spracovanie, pri ktorom sa napr. mikroplasty zachytávajú filtrovaním v regionálnych alebo komunálnych čistiarnach odpadových vôd, musia sa regiónom a obciam nahradiť všetky náklady na tieto opatrenia a tieto náklady musia znášať výrobcovia;

16. je presvedčený, že recyklácia plastového odpadu by sa mala uskutočňovať v blízkosti miesta, kde sa odpad odhadzuje, aby sa zabránilo preprave;

17. žiada zmeny v dizajne produktov a prechod na udržateľnejšie plasty a náhrady za plasty. Keďže hrozí roztrieštenosť trhu, členské štáty by sa mali dohodnúť na spoločnom systéme zálohovania plastových obalov, najmä obaly tekutín. v prípade vrchnákov alebo viečok na nádoby na nápoje by bolo vhodné používať recyklovateľné riešenia na báze vlákien. v prípade tovaru na jedno použitie, najmä pri výrobkoch osobnej hygieny, by EÚ mala podporovať biologicky rozložiteľné alternatívy;

18. podporuje uplatňovanie zásady „znečisťovateľ platí“, a to aj pri rybárskom výstroji a zdôrazňuje potrebu zaviesť nové riešenia pre rybársky výstroj bezpečný pre životné prostredie vrátane finančne dostupných biologicky rozložiteľných alternatív a pokiaľ je to možné, vybavenie sietí technológiou sledovania a zavedenie systému digitálneho oznamovania strateného výstroja;

19. zdôrazňuje, že vzhľadom na rozdiely medzi členskými štátmi a rozdiely v organizácii ich odpadového hospodárstva potrebujeme viac flexibility, čo sa týka najvhodnejších metód nakladania so všetkými nerecyklovateľnými plastmi. Je potrebné vyvinúť systém zberu odpadu, ktorý by prijímal akýkoľvek plastový odpad vyprodukovaný počas obchodnej činnosti na mori alebo zozbieraný v morskom prostredí, aby sa zabránilo vyhadzovaniu odpadu do mora;

Navrhované opatrenia

20. podporuje štyri varianty či scenáre uvedené v dokumente. Informačné kampane, dobrovoľné činnosti a označovanie by mohli zvýšiť všeobecné povedomie, a teda ovplyvniť správanie spotrebiteľov. Otázkou je, či by toto samo osebe zmenilo skutočné správanie ľudí z dlhodobého hľadiska, čo je podstatou problému;

21. navrhuje zvážiť tieto opatrenia:

- a. požiadavky na označovanie sú dôležité, aby boli spotrebiteľia informovaní o vhodných spôsoboch zneškodňovania odpadu alebo o spôsoboch zneškodňovania odpadu, ktorým sa treba vyhnúť (najmä výrobky z vlákien, ako sú vlhčené utierky), je však potrebné aktívne podporovať rozvoj environmentálne udržateľných alternatív, ako sú napríklad biologicky rozložiteľné netkané výrobky;
- b. obmedzenia týkajúce sa uvádzania jednorazových plastov s ľahko dostupnými alternatívami na trh by mali byť výrazne rozsiahlejšie, než sa navrhuje, a mali by zahŕňať viac predmetov na jedno použitie, napr. slamky;
- c. je potrebné posilniť všeobecné ciele znižovania množstva odpadu, najmä z obalov na servírovanie (obaly používané pri rýchлом občerstvení, napr. poháre na nápoje, nádoby na jedlo), pričom sa odporúčajú recyklovateľné a biologicky rozložiteľné alternatívy a členským štátom treba zároveň umožniť prijímať vlastné opatrenia na dosiahnutie zníženia;
- d. záväzky maloobchodníkov s cieľom minimalizovať predaj plastov na jedno použitie založené na záväzných dohodách by sa mohli ponúknuť ako alternatíva k systému rozšírenej zodpovednosti výrobcu za všetky predmety, na ktoré sa nevzťahuje opatrenie na obmedzenie trhu;
- e. v prípade, že je používanie plastov nevyhnutné pri primárnej výrobe (napr. rybársky výstroj a poľnohospodárske fólie), by sa mali poskytnúť nové technologické riešenia s cieľom zozbierať materiál po každom použití a finančné stimuly pre recykláciu a opätovné použitie;
- f. opatrenia týkajúce sa dizajnu výrobkov by sa mali takisto rozšíriť aj na návrh služieb, ako je to už v prípade niekoľkých členských štátov (napríklad nápojové fľaše s pripevnenými vrchnákmi);

22. žiada, aby sa smernica o obaloch a odpadoch z obalov, v ktorej sa stanovujú ciele zníženia spotreby pre ľahké plastové tašky vrátane veľmi ľahkých plastových tašiek, rozšírila a vzťahovala sa na všetky ľahké obalové materiály vyrobené z nerozložiteľných materiálov;

23. navrhuje, aby bol rybársky výstroj dostupný na prenájom od samostatnej spoločnosti, ktorá by bola zodpovedná za zber a recykláciu materiálu. Mohli by sa vyvinúť technické opatrenia na odhalenie a nájdenie strateného rybárskeho výstroja;

24. zdôrazňuje, že na spotrebiteľské obaly s polymérnou vrstvou, ktoré sa neplnia v mieste predaja, napríklad kartóny na mlieko, by sa nemala vzťahovať definícia „jednorazového plastového výrobku“;

Regulačná vhodnosť a zjednodušenie

25. vyzýva, aby sa prijali stimuly a podporné opatrenia pre viac ako 50 000 malých a stredných podnikov v odvetví plastov s cieľom vyvinúť alternatívne produkty, ktoré by nahradili nerozložiteľné plastové predmety. Je dôležité uľahčiť vstup nových alternatívnych materiálov a dizajnov alternatívnych produktov na trh prostredníctvom inovačných programov a investičnej podpory na úpravu procesov;

26. domnieva sa, že je potrebné podporovať dobrovoľné maloobchodné dohody na obmedzenie predaja plastov na jedno použitie za predpokladu, že ich vykonávanie a účinnosť sa dá náležite monitorovať;

27. považuje za nevyhnutné obmedzenia trhu týkajúce sa plastov na jedno použitie dovezených do EÚ;

Vplyv na rozpočet

28. zdôrazňuje, že stimuly, podpora rozvoja a zvýšená kontrola, ako aj opatrenia na čistenie odpadu z plastov na jedno použitie by sa mali financovať z daní z dovozu a výroby plastových materiálov na jedno použitie.

V Bruseli 10. októbra 2018

Predseda
Európskeho výboru regiónov
Karl-Heinz LAMBERTZ